

«Eduard Tubina muusikat siin armastata»

Oodatud sündmuseks Georg Otsa muusikapäevaldel kujunes Eduard Tubina ooperi «Reigi õpetaja» esietendus «Estonia» teatris. Nagu teada, valmis Aino Kalda romaani aineil loodud teos heliloojal 1971. aastal. 1979. aastal tõi ooperi lavale Tartu «Vanemuine» — lavastust õnnestus näha ka Eduard Tubinal enesel, seda tema viimaseks jäänud külaskäigul sünnimaale samal aastal.

Nüüd siis jõudis «Reigi õpetaja» «Estonia» lavale ning esietendusele olid saanud Rootsist Eduard Tubina mõlemad pojad. Neist vanem, Rein Tubin, tegeleb põhitöö kõrval ka muusikaga, olles oma isa töö jätkaja koorijuhina. Oma dirigendivõimeid näitas ta äsja Tallinnaski, juhatades Nigulistest Riiklikku Akadeemilist Meeskoori. Noorem poeg, Eino Tubin, on elukutselt ajakirjanik. Enne ärasõitu palusime talt intervjuud «Kodumaale».

Teie vanemad Erika ja Eduard Tubin käisid Eestis külas mitmeid kordi. Millised on olnud teie enda kontaktid sünnimaaga, kust varases lapsepõlves koos vanematega lahkusite?

Olen Tallinnas külas teist korda. Esmakordselt käisin siin isaga 70-ndate aastate keskel. Isa oli suur foto- ja filmientusiast — sõitsime Stockholmist laevaga Tallinna ning tegime siin amatöörfilmi vanalinnast. See oli lühike külas käik, kuid Tallinn on mulle tuttav. Minu abikaasa Beyhan aga, kes on rahvuselt türklanna, näeb sedapuhku Eestimaad esimest korda. Vend Rein on tihedamini siin külas käinud — elas ju tema ema Linda Tubin Eestis ning suri siin 70-ndail aastail.

Eesti Muusikahingude juures on loomisel Eduard Tubina

fond, mille tegevuse peaesmärgiks on helilooja mälestuse jäädvustamine ning tema loomingu propageerimine. Kui palju teatakse-tuntakse Eduard Tubina muusikat Rootsimaal?

Suhtumine sellesse on Rootsis viimasel ajal muutunud. Ega isa kunagi seal päris tundmatu olnud, tema töid kanti ette küll, kuid mitte eriti tihti. Pärast isa surma on huvi tema loominguga vastu märgatavalt tõusnud — seda suures osas ka tänu Neeme Järville, kes Göteborgi orkestri peadirigendina hakkas innukalt tema töid ette kandma, samuti heliplaadistama, nii et tänaseks on need levinud juba üle maailma. See kõik on loomulikult aidanud huvi tõsta. Praegu on nii, et igal teisel nädalal kõlab Rootsi raadiost mõni Eduard Tubina helitöö.

Ülemaailmselt tuntud Wilhelm Hanseni muusikakirjastusega on sõlmitud leping, mis annab kirjastusele eesõiguse anda välja kõiki isa töid. Süm-

fooniatega on kirjastatud juba 2., 4. ja 6. sümfoonia, edaspidi tulevad ka kõik teised.

Heliplaate isa töödega annab välja plaadifirma BIS. Siuliselt on see ühemehefirma, mille eesotsas on Robert von Bahr; kuid see, kui palju uusi, värskeid heliplaate ta igal aastal turule toob, on otse imetlusväärne. Ükski teine plaadifirma, vähemalt Põhjamaades, seda ei suuda. Ning sealjuures kasutab ta üksnes kõige uuemat ja parimat tehnikat, andes välja vaid digitaaltehnikaga salvestatud laserplaate. Firma on plaadistanud peaaegu kõik Eduard Tubina orkestriteosed. Välja on veel andmata 7. sümfoonia, samuti 11. sümfoonia I osa.

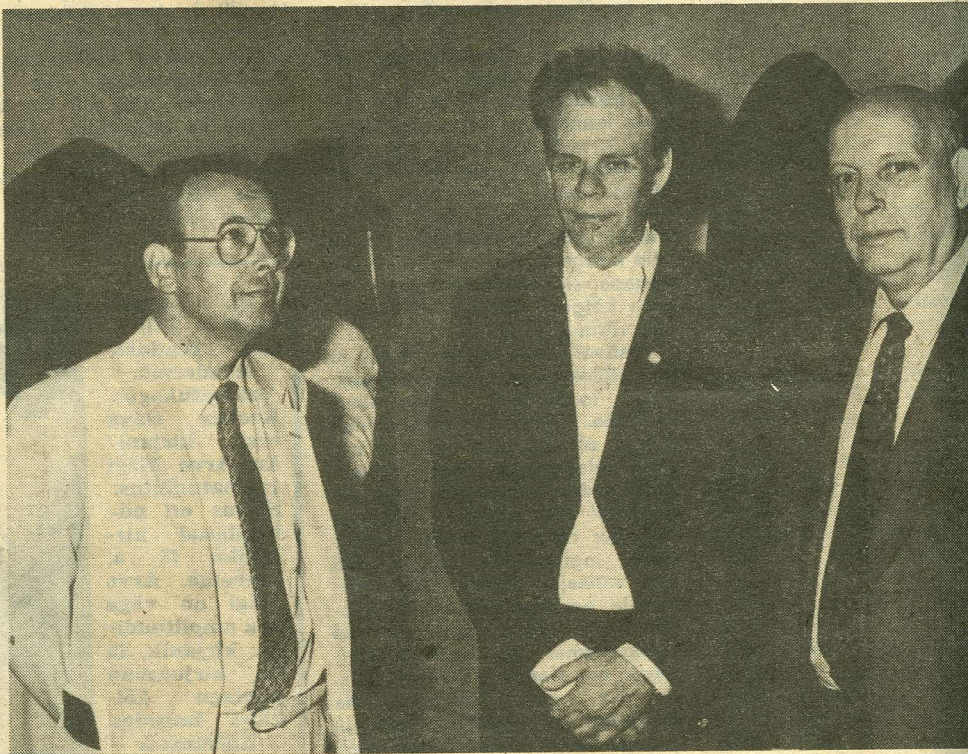
Tunnete hästi oma isa loomingut. Kui palju üldse on Eduard Tubinal oopuseid?

Seda ma küll ei julge öelda. Sümfooniaid oli tal ju kümme, ka poolelijäänud 11. sümfoonia I osa on nüüd lõpu- ni orkestreeritud — seda

tegi Kaljo Raid. Kestreeerides viimast, mis isal olid skitseid, kestis on sümfoonilisi sümfoonilisi teoseid muusikat, soolo- ja instrumentaalkontserte, verikontsertiino, kontsert, kontsert), kaks ooperit nii palju, et ei oska loendada. Oli ju isa läbi te üsna produktiivne, et ühes poolel on tal loodud Eestis Rootsist. Nii et teada, da nii eesti kui rootsi jaoks. Rootslased peavad oma heliloojaks.

Kas Eduard Tubin järel on palju terjali, mis tulevikus huvi võiks pakkuda?

Tema teoste originaalidest on suurem osa käes või Rootsi autorikaitse ühingu ja fotod on minu meele

Eduard Tubina pojad Eino Tubin (vasakul) ja Rein Tubin (paremal) Tallinnas pärast Eduard Tubina helitööde kontserti. Keskel üks esinejaid, pianist ja muusikatoosmas Vplme

Tubina muusikat siin armastatakse...»

...mille tegevuse peaes-
...s on helilooja mälestuse
...stamine ning tema loo-
...propageerimine. Kui
...tatakse-tuntakse Eduard
...muusikat Rootsimaal?
...umine sellesse on Root-
...nasel ajal muutunud.
...kunagi seal päris tund-
...olnud, tema töid kanti
...ll, kuid mitte eriti tihti.
...isa surma on huvi tema
...gu vastu märgatavalt
...d — seda suures osas ka
...eeme Järville, kes Göte-
...orkestri peadirigendina
...innukalt tema töid ette
...a, samuti heliplaadista-
...et tänaseks on need le-
...juba üle maailma. See
...n loomulikult aidanud
...osta. Praegu on nii, et
...isel nädalal kõlab Rootsi
...t mõni Eduard Tubina

...maailmselt tuntud Wil-
...Hanseni muusikakirjas-
...on sõlmitud leping, mis
...kirjastusele eesõiguse
...älja kõiki isa töid. Süm-

fooniatest on kirjastatud juba
2., 4. ja 6. sümfoonia, edaspidi
tulevad ka kõik teised.

Heliplaate isa töödega an-
nab välja plaadifirma BIS. Si-
suliselt on see ühemehefirma,
mille eesotsas on Robert von
Bahr; kuid see, kui palju uusi,
värskeid heliplaate ta igal aas-
tal turule toob, on otse imet-
lusväärne. Ükski teine plaadi-
firma, vähemalt Põhjamaades,
seda ei suuda. Ning sealjuures
kasutab ta üksnes kõige uue-
mat ja parimat tehnikat, an-
des välja vaid digitaaltehnikaga
salvestatud laserplaate. Fir-
ma on plaadistanud peaaegu
kõik Eduard Tubina orkestri-
teosed. Välja on veel and-
mata 7. sümfoonia, samu-
ti 11. sümfoonia I osa.

**Tunnete hästi oma isa loo-
mingut. Kui palju üldse on
Eduard Tubinal oopuseid?**

Seda ma küll ei julge öelda.
Sümfooniaid oli tal ju kümme,
ka poolelijäänud 11. sümfoonia
I osa on nüüd lõpu-
ni orkestreeritud — seda

tegi Kaljo Raid Kanadast, or-
kestreerides viimased taktid,
mis isal olid skitseeritud. Roh-
kesti on sümfoonilisi ja vokaal-
sümfoonilisi teoseid, kammer-
muusikat, soolo- ja koorilaule,
instrumentaalkontserte (kla-
verikontsertiino, balalaika-
kontsert, kontrabassikont-
sert), kaks ooperit... Töid on
nii palju, et ei oskagi öelda,
kui palju neid täpselt kokku
on. Oli ju isa läbi aastakümne-
te üsna produktiivne. Võiks
öelda, et umbes pooled teosed
on tal loodud Eestis, pooled
Rootsis. Nii et teda võib pida-
da nii eesti kui rootsi heliloo-
jaks. Rootslased peavadki teda
oma heliloojaks.

**Kas Eduard Tubinast on jää-
nud järele palju originaalma-
terjali, mis tulevikus uurijaile
huvi võiks pakkuda?**

Tema teoste originaalkäsikir-
jadest on suurem osa kirjas-
taja käes või Rootsi heliloojate
autorikaitse ühingu. Kirjad
ja fotod on minu käes, annan
neid hea meelega välja, kui

kellelgi vaja läheb. Kuid ega
isa oma korrespondentsi ja
kirju eriti hoidnud. Ja kuigi ta
ise oli väga suur foto- ja filmi-
amatöör, siis pärast ta surma
ilmnes, et temast endast pole-
gi kuigi palju fotosid, eriti
portreid; ka filmile on teda
ennast jäänud väga vähe, roh-
kem oli ta ikka kaamera taga.
Oleks seda teadnud, et ta hai-
gus nii tõsine on ja ta nii varsti
kaob, oleks ehk katsunud
asja parandada. Kuid nagu
elus ikka, tulevad sellised mõt-
ted liiga hilja.

**Millised on muljed «Reigi
õpetajast»?**

Olin kahel etendusel, ooper
meeldis mulle väga. Ma ei ol-
nud seda muusikat kunagi va-
rem kuulnud. Kuidas isa seda
ooperit kirjutas, ma palju ei
mäleta, ta töötas ju ikka vaik-
selt omaette. Arne Mikuga oli
tal kirjavahetus (mis nüüd ka
ooperi kavalehel ära toodud),
samuti libretist Jaan Krossiga.
Tean vaid seda, et isa kaua-
aegne mõte oli kasutada kord
mõnes oma ooperis draamatili-
selt Salomoni ülemlaulu, mida
ta pidas kõrgeimaks armu-
avalduse tekstiks, mis maa
peal olemas. Selle oma ammuse
idee ta «Reigi õpetajas» reali-
seeriski.

Tahaks loota, et «Estonia»
toob uuesti lavale ka «Barbara
von Tisenhuseni». See ooper,
muide, on tõlgitud ka rootsi
keelde. Omal ajal palus isa
isiklikult seda teha Ilmar Laa-
banil, kellel tõlge väga hästi
ka õnnestus. Nüüd on Wilhelm
Hanseni kirjastus teinud Ilmar
Laabanile ettepaneku tõlkida
rootsi keelde ka «Reigi õpeta-
ja». Nii et Rootsi publikule on
varsti pakkuda kaks Eduard
Tubina ooperit. Balletti «Kraft»
on Rootsis juba lavastatud —
kahe aasta eest tõi selle Göte-
borgis lavale Ulf Gadd.

**Milliste tunnetega lahkute
seekord oma sünnimaalt —
maalt, kus Teie isa muusikat
niivõrd hinnatakse?**

Just üheainsa tundega lah-
kungi. Olen nende päevade
jooksul tõesti aru saanud, kui
väga Eduard Tubina muusikat
siin armastatakse.

Vestelnud
MARIKA OJA

Eduard Tubina pojad Eino Tubin (vasakul) ja Rein Tubin (paremal) Tallinna Raekojas pä-
...t Eduard Tubina helitööde kontseriti. Keskul üks esinejaid, pianist ja muusikateadlane Var-
...Rumessen.
Tõukas Volmeri foto (ETA)